

Crimen Fori Ecclesiastici

Seu Decretalium Gregorii IX. Pont. Max. Liber V ; Brevi Methodo ad discentium utilitatem Expositus, In quo praecipuae circa Materiam hujus Libri Quinti, quae tum in Theoria, tum in praxi occurrunt, difficultates solvuntur, allatis etiam contrà sentientium fundamentis, & horum solutionibus

Accedunt duo Indices, unus Titulorum initio Operis, alter rerum, & verborum notabilium in calce ejusdem

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1727

VD18 13510827-001

§. II. De Pœnis Duelli illiciti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75232)

S U M M A R I U M.

34. Pœna Duellantium Jure Civili.
 35. Pœna eorundem Jure Canonico antiquo.
 36. Et Jure novo Trid.
 37. Has confirmavit, & extendit Pius IV.
 38. Gregorius XIII.
 39. Et Clemens VIII.
 40. Quid circa Pœnas istas possit Episcopus, & alii privilegiati?
 41. An incurrantur à Duellantibus in Germania?
 42. Sc. Requisita, ut pœna hæc incurrantur.
 47. Sc. Quando Princeps, qui locum ad Duellum concedit, excusetur ab Excommunicatione?
 49. Quid requiratur, ut pœnas istas incurrant Spectatores, & comitantes ad Duellum?
 50. Sc. Quando ab ijs excusetur consulens Duellum?
 53. Sc. Utrum eadem pœnae sint latae Sententiae, an ferendae?
 55. Sc. An requiratur Sententia Judicis, ut morientii in Duello denegetur Sepultura Ecclesiastica?
 59. Sc. An eâ privetur occumbens ex Duello, quando decessit poenitens?
34. **Q**uæritur 1. quæ sint pœnae illicitè Duellantium? **2.** Jure Civili, si alteri Duellantium ceciderit, ratione Pœnae Criminalistæ communiter distinguunt inter provocantem, & provocatum; nam si provocans occiderit provocatum, puniendus est pœnâ ordinariâ Legis Corneliæ, nempe gladii. At si provocatus interfecerit provocantem, mitius, & extra ordinem puniri solet, ex ratione, quòd ignoscendum sit ei, qui provocatus se ulcisci voluit *l. qui cum major 14. §. si libertus 6. ff. de Bon. libert. & provocatus semper Jura taveant, cum difficillimum sit injuriato dolorem temperare l. Græbus 4. C. ad Leg. Jul. de Adult. Clar. §. fin. q. 60. n. 18. Gaill. l. 2. obs. 110. n. 15. König hic n. 21.*
- 3.** Jure Canonico communi antiquo in Clericum, si Duellum ineat, duplex statuta pœna est. **1.** jubetur deponi *c. porro 1. h. tit.* vel ut communiter etiam istum Interpretes intelligunt, ab Officio, & Beneficio perpetuò suspendi, quamvis si mors, aut mutilatio secuta non sit, eo Jure quoad hoc dispensare possit Episcopus. *Suar. D. 31. de Censur. sect. 4. n. 48. Sanch. l. 2. mor. c. 39. n. 18. Wagnereck in c. 1. cit. not. 1. Pignatell. tom. 9. consult. 88. n. 70. Zoef. hic n. 4. Honor. n. 3. Pirhing n. 5. Schambog, n. 4.* **2.** si in eo Clericus, per se, vel per alium pugnans, aliquem mutilet, vel occidat, contrahit Irregularitatem *can. si quis viduam 8. dist. 50. c. fin. b. tit. & c. fin. de Homicid. in 6. Hofst. Summ. hic n. 2. & 3. Fagn. in c. fin. h. tit. n. 1. Vivian. ibid. in Notion. Barbof. n. 1. Wagnereck ibid. in Exeg. Vallens. hic n. 3. Zoef. n. 3. Honor. n. 3. König n. 16. Schambog, n. 4.*
- 36.** de Reform. ampliores constitutæ sunt pœnae. Nam **1.** Domini temporales, qui duellantibus locum in terris suis concedunt, incurrunr Excommunicationem latae sententiae, & si locum ejusmodi, Castrum, aut Civitatem, in quo Duellum fieri permiserint, obtineant ab Ecclesia, privantur ejus Jurisdictione, & dominio; si verò in feudum illud obtineant ab alio domino directo, istud ad hunc revertitur. **2.** Pugnantes in Duello, & eorum Patrimi incurrunr pœnam Excommunicationis, prescriptionis bonorum suorum omnium, ac perpetuæ infamiae, & si in duello adversarium suum occiderint, ut Homicidæ, juxta SS. Canones, puniri debent; si verò in ipso conflictu decesserint, privantur Ecclesiasticâ sepulturâ, **3.** illi denique, qui consilium in causa Duelli tam in Jure, quam facto dederint, aut alia quacunque ratione ad id quemquam suaserint, nec non spectatores, Excommunicationis, ac perpetuæ maledictionis vinculo adstringuntur.
- Eandem Concilii Constitutionem sequentes Pontifices per suas Bullas non solum approbârunt, sed etiam ampliârunt. Ita enim Pius IV. in Bulla incipit *Ea quæ addit alias pœnas, contra Clericos quidem privationis Beneficiorum, & inhabilitatis ad illa, contra omnes autem pœnas criminis lætæ Majestatis, carceris, inhabilitatis ad testamentum faciendum, & alias similes, quas extendit etiam ad eos, qui chartas provocatorias subscribunt, affigunt, publicant, vel quomodolibet ad Duellum concurrunt.* *Sanch. l. 2. mor. c. 39. n. 19. Gonzal. in c. fin. b. tit. n. 10. Pignatell. tom. 9. conf. 88. n. 72. Engl. hic n. 3. König n. 18. Reiffenstuel n. 5.*
- Gregorius XIII. in Bulla incipit *Ad tollendam* extendit Decretum Trid. etiam ad Duella privata, statuitque, ut omnes, qui ex conducto, statuto tempore, & in loco convento Duellum commiserint, etiam si nulli Patrimi, aut Socii ad id vocati fuerint, nec

nec loci securitas habita, nec provocatio: Litera præcesserint, eadem Excommunicatione, & poenis in *Trid.* contentis ligentur: quibus etiam voluit subjacere Dominos locorum, hæc privata Duella permittentes, & omnes mandantes, instigantes, auxilium, vel consilium dantes, equum, arma, pecuniam, comæatum, & alia subsidia scienter subministrantes, item ex proposito spectatores, aut socios se præbentes, etiam si illi, qui ad locum destinatum pugnatu accesserint, impediti pugnam non commiserint, si per ipsos non steterit, quo minus illa committatur.

Denique *Clemens VIII.* in *Bulla* incipit *Illius vices* confirmat, declarat, & extendit supra dictas Constitutiones, ut locum habeant ubique terrarum, etiam circa milites, ex privata inimicitia inter se duellantes, eorumque Duces talia Duella permittentes: ipsas autem Civitates, Oppida, Castra, vel loca, in quorum territorio id facinus, scientibus, & non contradicentibus Dominis, Magistratibus &c. commissum est, Interdicto Ecclesiastico supponit: cuius, uti & Excommunicationis propterea incurse absolutionem reservat Sedi Apostolicæ. *Sanch. c. 39. cit. n. 21. Correa Ideâ Consil. D. 5. n. 1029. Engl hic n. 5. König ibid. n. 18.*

Potest tamen Episcopus ab Excommunicatione ista absolovere, si occulta est, virtute *Trid.* Palao *tr. 6. D. 5. p. 7. n. 19. Correa l. cit. & alii apud istos.* Item virtute Bullæ cruciatæ poterit Confessarius electus ab hac Excommunicatione absolovere semel in vita, & semel in morte; quia, exclusa Hæresi, omnes aliæ Censuræ conceduntur: neque est verisimile Pontificem voluisse supra dictum privilegium limitare. Palao *n. 19. cit. fin.* Similiter ab Excommunicatione ista, sicut ab aliis casibus, & Censuris Sedi Apostolicæ reservatis, ex Declaratione Clementis VIII, Pont. ut ex Comitolo, & *Reginaldo* refert Laym, *l. 3. tr. 3. p. 3. c. 5. n. 4. §. sed hoc*; per privilegia sua extra Italiam absolovere possunt Confessarii Ordinum Mendicantium.

Imò idem Laym, *n. 4. cit. §. potest* seu ob ignorantiam, seu quia Constitutiones istæ secundum sensum hætenus relatum promulgatæ, & in usum deductæ non sunt, existimat, Germanos, aliósque Septentrionales populos iisdem Constitutionibus non ligari: quod concedi fortè potest quoad poenas temporales, puta proserptionis, privationis Jurisdictionis, & infamiz, & fortè etiam quoad reservationem Excommunicationis, maxime ubi mors non fuerit secuta; nam quoad poenas Spirituales, puta Excommunicationis, privationis Sepulturæ, Beneficiorum, item inhabilitatis ad illa &c. dictas Constitutiones etiam in Germania receptas esse, non est, qui dubitet, nisi quoddam nonnunquam aliqui ob ignorantiam excusentur à Censura in foro interno. *König hic n. 19. Reiffenstuel ibid. n. 41. §. 42.*

Quæritur 2. quid requiratur, ut poenæ relatæ incurrantur à provocantibus, & acceptantibus Duellum? R. 1. requiritur, ut pugna inter provocantem, & provocatum actu ipso conferatur; nam si solum se provocaverint, aut etiam tempore, & loco constituto comparuerint, pugna autem non congregiantur, poenas istas non contrahunt, ut contra *Filiuc. tr. 29. c. 8. n. 170. §. 176. Peregrin. de Duell. q. 4. n. 5. §. 7. item q. 41. n. 2. §. 4. Floron. de Duell. c. 1. §. 1. n. 3. §. c. 3. §. 1. n. 14. Pignatell. tom. 9. consil. 88. à n. 94. probabiliter docent Sanch. l. 2. mor. c. 39. n. 28. Scortia in Bull. Pont. Epit. 155. theor. 392. Hurtad. 2. 2. D. 170. sect. 21. §. 190. Fagund. in Decal. l. 5. c. 8. n. 29. Diana p. 2. tr. 16. miscell. 2. ref. 53. alias 55. & p. 3. tr. 6. miscell. 2. resol. 1. n. 8. & p. 5. tr. 14. misc. 2. ref. 102. Barbof. in c. 1. b. tit. n. 4. Wagnereck ibid. not. 2. Engl hic n. 7. fin. Pirhing n. 5. not. 2. fin. König n. 13. Wiestner n. 15. Ratio est, quia in Decreto *Trid.* & *Constit. cit.* poenæ illæ solum feruntur in provocantem, & provocatum, qui pugnam, vel *Moromachiam* commiserint. ergo &c. Aliter se res habet cum Patris, eorumque Socijs; hos enim Pontifex Excommunicationi subiecit, etsi pugna, quam promoveri conati sunt, non sit secuta. *Sanch. c. 39. cit. n. 31. Theaur. de Pen. Eccl. V. Duellum c. 4. n. 1. pr. Mendo l. 3. Jur. Acad. q. 29. n. 311. Wiestner hic n. 16.**

2. Ut Duellum fiat ex condicção, i. e. ex pacto, & conventionem, ut patet ex *Constit. Gregor. XIII. cit. ibi in loco convento.* Hinc poenæ duellantium non contrahuntur ab illis, qui in loco aliquo ad pugnam minus apto, v. g. in Ecclesia, in Principis, aut Magnatis residentia, vel etiam in domo privata, aut ejus hypocausto contendere, & rixari incipiunt, & unus alterum sine, vel cum determinatione loci, v. g. plateæ, vel prati provocat, dicendo: *Veni foras; vel exeamus, & pugnemus gladio; aut egredere mecum in plateam, vel in pratum &c.* modò durante calore iracundiæ, aut vindictæ nullo morali intervallo mediante, statim ad locum pugnae progrediantur, & dimicent. *Sanch. c. 39. n. 28. Pignatell. conf. 88. n. 87. König hic n. 10. Reiffenstuel ibid. n. 11. Ratio est, quia si provocatio, & pugna in uno continuo ex subito iræ calore procedunt, non sunt duæ, sed una moraliter actio, nec videtur esse pugna ex condicção; conf. nec Duellum propriè dictum, sed potius rixa.*

3. Ut Duellum fiat ex condicção, i. e. ex pacto, & conventionem, ut patet ex *Constit. Gregor. XIII. cit. ibi in loco convento.*

Hinc poenæ duellantium non contrahuntur ab illis, qui in loco aliquo ad pugnam minus apto, v. g. in Ecclesia, in Principis, aut Magnatis residentia, vel etiam in domo privata, aut ejus hypocausto contendere, & rixari incipiunt, & unus alterum sine, vel cum determinatione loci, v. g. plateæ, vel prati provocat, dicendo: *Veni foras; vel exeamus, & pugnemus gladio; aut egredere mecum in plateam, vel in pratum &c.* modò durante calore iracundiæ, aut vindictæ nullo morali intervallo mediante, statim ad locum pugnae progrediantur, & dimicent. *Sanch. c. 39. n. 28. Pignatell. conf. 88. n. 87. König hic n. 10. Reiffenstuel ibid. n. 11. Ratio est, quia si provocatio, & pugna in uno continuo ex subito iræ calore procedunt, non sunt duæ, sed una moraliter actio, nec videtur esse pugna ex condicção; conf. nec Duellum propriè dictum, sed potius rixa.*

R. P. Schmalzgrueber L. V. T. I.

§. 2

§. 3. Ut

41 3. Ut pugna sit in ita statuto loco, & tempore, prout iterum patet ex *Constit. cit.* ibi *Statuto tempore, & in loco convento*: quod utrumque, ut cum aliis notat P. Reiffenstuel *hic n. 9.* ad eò necessarium est, ut si solus condicatur locus, & non tempus, vel tempus, & non locus, Duellum propriè dictum non sit, ac propterea nec pœnis, contra Duellantes statutis, subiectum. Atque hinc à pœnis istis liberi sunt, qui ex impatientia injuriæ sibi illatæ, aut ad occursum suum, cum antea jam essent inimici, se invicem provocant, & statim congregiuntur. *Sanch. c. 39. n. 28. Palao tr. 6. D. 5. p. 7. n. 18. Pignatell. consult. 88. cit. n. 88. Vallent. hic n. 5. Engl n. 7. König n. 10. Wiest. n. 14. Reiffenst. n. 10. Magnif. P. Schmierg. 2. de Delict. c. 3. n. 102.* Idem dicendum, quando quis armis destitutus, cum altero contendens, adit domum ad capiendum enssem, ac rediens cum Adversario suo confligit, eumque occidit; quia neutro casu fit pugna ex condicito, statuto loco, & tempore. igitur non Duellum propriè dictum, sed rixa est. Aliud esset, si quis injuriam inferenti, aut inermi inimico diceret: *Assume arma, & hoc loco te expecto*; vel *Exeamus ad talem, vel talem locum, & ibi congregiamur*; nam hi incurrerent duellantium pœnas, utpote pugnam inuenies ex pravia conventionem, & statuto loco, ac tempore.

45 4. Ut pugna conferatur tali armorum genere, ac colligendi modo, ut duellantibus probabile periculum mortis nullum immineat. Qua de causa, si mulieres inter se verbis, aut evulsione capillorum altertercentur, aut viri pugnis, virgâ, vel levi baculo congregiantur, duellum non erit, nec Duellantium incurrerentur pœnæ, etsi aliquando mors per accidens subsequatur. *Fill. tr. 15. c. 5. q. 5. n. 107. Dian. p. 3. tr. 6. Miscell. 2. resol. 1. & p. 7. tr. 11. misc. 2. resol. 44. n. 8. Pignat. consult. 88. cit. n. 92. Engl hic n. 7. König n. 12. Reiffenstuel n. 12. & 13.* Ratio est, quia Duellum sub tam gravibus pœnis prohibetur, ob grave periculum mortis, mutilationis, aut vulneris, indeque subsequentis ruinæ animarum, ut colligitur ex *c. felicitis 1. de Torneam. & Trid. sess. 25. c. 19. de reform.*

46 5. Ut Duellantes spontè inter se pugnent; nam si ob necessitatem, quam alteruter evitare non potuit, cum aggressore coactus congregitur ad vitam propriam defendendam, congregitur licitè, & sine peccato, conf. pœnæ locus non est. Idem dicendum de omnibus casibus, quibus licitum est acceptare, vel offerre Duellum: quos retuli à n. 7.

47 Quæritur 3. quando Princeps, qui locum ad Duellum concedit, excusetur ab

Excommunicatione, propter hoc à *Trid. & Const. Pont. cit.* statuta? *¶* duplex maxime affertur casus. 1. quando locum ad Duellum dat solum Infidelibus; quia *Trid.* expressè dicit, *Inter Christianos, Sanch. l. 2. mor. c. 39. n. 29. Palao tr. 6. D. 5. p. 7. n. 20. Correa Ideâ Consil. n. 1032.* Ob eandem rationem nonnulli, quorum sententiam *Correa l. cit.* probabilem esse iudicat, putant, eandem Excommunicationem etiam non incursum Principem, qui concedit in terris suis locum Christiano ad Duellum cum Infideli; quia *Trid.* exprimit *inter Christianos*; tale autem Duellum non est inter Christianos, cum unus duellantium sit Infidelis. igitur cum Lex ista pœnalis sit, ad hunc casum extendi non debet. Sed contrarium docent *Sanch. & Palao l. cit.*

2. Excusetur Princeps à supra dicta Excommunicatione, & pœnis, quando justam habet causam permittendi Duellum; quia cum ista permissio licita sit, non cadit sub pœnam. Possè autem aliquando adesse causam, quæ permissionem istam honestet, non videtur posse dubitari, cum sæpe occurrat occasio permittendi aliqua minor mala, ut evitentur majora. *Sanchez n. 30. Palao n. 20. cit.*

Quæritur 4. quid requiratur, ut prædictas duellantium pœnas incurrant Spectatores, & comitantes ad Duellum? *¶* necesse esse, ut id faciant ex proposito, sive data opera, & Duellum quasi approbent, prout patet ex *Const. Greg. XIII. cit.* Hinc has pœnas non incurrunt 1. qui casu solum veniunt ad locum pugnæ, ibique etiam curiosi expectantes manent; quia Pontifex laudatus in *Const.* sua addidit *Ex proposito spectatores*: quales isti non sunt. 2. qui ex ædium suarum fenestris, aut januis, præsertim ex quo observari à duellantibus non facillè possunt, congregientes spectant; quia sunt quasi non præsentés. 3. qui duellantes solum comitantur animo pugnæ, vel congestus impediendi; quia talis comitatus laudabilis est, & fortè ex obligatione suscipiendus. igitur non debet affici pœna, sed præmio. *Sanch. c. 39. n. 31. Palao n. 20. cit. Mendo q. 29. cit. n. 312. Pignat. consult. 88. n. 150. & 2. sequa. Zoel. hic n. 5. Wiestner n. 17. Reiffenstuel n. 46.*

Dubium est de consulentibus Duellum, quando isti excusentur ab istis pœnis? *¶* consulens ab his pœnis excusatur 1. si ante Duellum, vel saltem ante provocationem ad istud efficaciter revocavit consilium, faciendo, quantum potuit, ne provocatio sequeretur; nam hoc casu, si adhuc Duellum sequatur, non ex consilio, sed ex prava voluntate duellantis sequitur, ut probabiliter docet *Bonacin. tr. de Excomm. D. 2. q. 6. p. 1. n. 35. Peregr. de Duell. q. 29. Dian. p. 6. tr. 6. misc.*

misc. 1. ref. 21. n. 4. Pignat. tom. 9. consult. 88. n. 98. § 59. probabilis tamen non excusari putat Correa Ideâ Consil. Disp. 9. n. 2472. cum aliis.

2. si is, cui consilium datum est, ante dationem consilii jam aliunde erat determinatus ad duellandum; quia consulens non ligatur Censurâ, nisi verè influat in effectum prohibitum sub Censura, ut cum *Navar. Avil. & Bonacin.* supponit Pignatell. *l. cit. n. 100.* contrarium tamen cum aliis sentiente *Correa n. 2477.* quando autem quis jam ante fuit determinatus ad duellandum, consilium non influat, ergo &c. Excipitur, si consulens consilio suo confirmaret voluntatem illius, & faceret, ut liberius, & libentius provocaret, & iniret Duellum; tunc enim consilium jam haberet influxum suum, consulens Censuram incurreret, Pignatell. *l. cit. cum Vasquez & Bonacina.*

3. si consulens, quia non potest consilio suo, vel autoritate impedire aliunde jam determinatum ad duellum usque ad mortem, ut illud intermittat, eidem consulat, ut pugnet tantum usque ad primum sanguinem; quia hoc est minus malum consulere, atqui non peccat, qui consulit minus malum parato majus committere, ut docent *Sanch. l. 7. mor. D. 11. n. 15. Vasq. opusc. de Scandal. q. 1. dub. 1. n. 9. & SS. PP. autoritate, ac rationibus firmat, Pignat. n. 107.*

Quæritur 5. utrum poenæ, per *Trid. & Consil. Pontif. cit.* in Duellantes, horum Parrinos &c. staturæ, sint latæ, an ferendæ solum sententiæ? *sc.* esse latæ sententiæ, cum discrimine tamen; nam Excommunicatio, Interdictum, Irregularitas, & probabiliter etiam Inhabilitas ad obtinenda Beneficia incurruntur absque ulla sententiâ, etiam declaratoriâ criminis; quia hujusmodi poenarum privatarum, cum nullo Jure quæsito privent, ea natura est, ut statim ligent animam, quando sunt latæ sententiæ.

De privatione Beneficiorum antè obtentorum autem, amissione Jurisdictionis, & domini loci ad duellandum concessi, confiscationis bonorum, & aliis hujusmodi, jure jam quæsito privantibus, dicendum, ad eas incurrendas opus esse Sententiâ declaratoriâ criminis; quia poena, privans jure jam quæsito, est satis gravis, & exequi illam in se ipso est valde acerbum, ac proinde excipienda est à regula poenarum privatarum, quæ ante sententiam declaratoriam incurruntur. Videantur *Azor. p. 3. l. 2. c. 7. not. 3. Sanch. l. 2. mor. c. 39. n. 32. Palao tr. 6. D. 5. p. 7. n. 21. Pignat. tom. 9. consult. 88. n. 117. & seqq. Correa Ideâ Consil. D. 9. n. 2480. & seqq. & dicenda infra Tit. 37. de Poen.*

Dubium est, an ut morienti in Duello denegeretur Sepultura Ecclesiastica, sententia Judicis requiratur? *Certum est,* non requiri Sententiam condemnatoriam; quia est latæ Sententiæ poena. Ita *Peregrin. de Duell. q. 7. n. 4. Pignatell. tom. 9. consult. 88. n. 84. Wiestner hic n. 18. & sumitur ex Trid. sess. 25. c. 19. de Reform. ubi utitur verbo Careat, quod latam Sententiam denotat, per tradita à Tiraquell. in l. si unquam s. C. de revoc. Donat. V. revertatur n. 161. Conf. ex Constit. Clem. VIII. sæpius cit. ubi Pontifex, sepulturâ Ecclesiastica, inquit, privatos esse volumus.*

Difficultas est, an requiratur saltem Sententia declaratoria. Putat eam requiri *Bauius Theol. mor. D. 3. tom. 2. q. 19.* ex ratione, quia poenæ, quæ privant hominem Jure acquisito, non solent incurri ante Sententiam Declaratoriam, ut dictum est, *n. 54.* Fideles autem per Baptismum acquisiverunt Jus ad Ecclesiasticam Sepulturam, igitur, ut hac priventur, Sententiâ Judicis Declaratoriâ opus est.

Sed dicendum, si notorium sit, talem in Duello decessisse, contra Concilii *Trid. Decretum, & Constitutiones Apostolicas cit. commisso, ipsum nullatenus in loco Sacro sepeliendum, etiam si Sententia criminis Declaratoria nulla præcesserit.* Ita *Peregrin. de Duell. q. 7. n. 3. Dian. p. 3. tr. 11. miscell. 2. ref. 44. Pignat. tom. 9. consult. 88. n. 162. & hoc teste observat Ecclesiæ usus.*

Si verò notorium non esset, Parochus rem deferre ad Episcopum, vel ejus Vicarium debet, qui capta summaria informatione, sententiam ferat. Ut tamen sententiam privationis hic ferat, Duellum plenè probari debet, prout requiritur ad privandum fidem communibus Ecclesiæ suffragiis, quæ in ipsa Sepultura includuntur: quæ probatio, si adhibitis diligentibus haberi nequeat, poterit permitti Sepultura in loco sacro, secreto tamen, & sine pompa funebri. *Pignat. l. cit.*

Quæritur 6. an adhuc Sepulturâ Ecclesiasticâ privetur occumbens in Duello, etiam si confiterit, quodd decesserit poenitens? *Negat Portel Respons. mor. p. 3. cas. 10. n. 2. § 4. quia Tridentinum Sacra humo solum privat cadaver duellantis, si iste in conflictu decesserit.* Atqui non ita in conflictu, sed post conflictum jam finitum decedit, qui accepto lethali vulnere decedit poenitens, & præsertim acceptis Sacramentis Ecclesiæ, ergo &c. *Conf. explicari debet ad sensum Juris antiqui Canonici, hoc Jure autem Ecclesiæ Sepultura Ecclesiastica solum privat eos, qui decedunt in notorio peccato mortali sine Poenitentia signis, ergo &c.*

Sed dicendum, Sepulturam Ecclesiasticam denegari etiam iis, qui occumbunt

ex Duello, editis poenitentiae signis. Ita Joan. Sanch. *seleſt. D. 36. n. 9.* Dian. p. 4. tr. 4. ref. 192. Lezan, tom. 2. V. Duellum n. 14. Gonz. in c. fin. b. tit. n. 10. Pignat. tom. 9. consult. 28. n. 166. König bic n. 20. Wielt, n. 19. Reiffenst. n. 43. Magnif. P. Schmier p. 2. de Delict. c. 3. n. 112. § 113. & clarè patet ex Rituali Romano, edito jussu Pauli V. Tit. de Exequiis, cujus verba sunt, *Negatur Sepultura Ecclesiastica morientibus in Duello, etiamsi ante obitum dederint signa poenitentiae.* Ratio est, quia Trid. & Const. Clem. non distinguit inter eos, qui cum poenitentiae signis decedunt, & qui sine illis, sed omnes, in Duello occumbentes, generaliter Sepultura Ecclesiastica privat. *Conf. à paritate cum ijs, qui obeunt in Torneamentis, & in ludo agitationis Taurorum, quibus Sacra Sepultura honos denegatur, etiamsi poenitentes obierint, ut de prioribus patet ex Tit. præc. n. 7. § 8. de posterioribus constitutum est à S. Pio V. Conf. incipit De salute edit. Cal. Nov. 1567.*

61 Facienda tamen videtur duplex Exceptio. 1. si ex vulnere, in Duello accepto, post aliquot primùm dies decessisset poenitens, & absolutus à peccatis, ac Censuris suis; nam talem à Sepultura Ecclesiastica non excludendum, contra Thom. Hurtad. var. tom. 2. tr. ult. ref. 5. §. 6. n. 196. Bordon. tom. 2. ref. 51. n. 111. § 112. Lavor. var. tit. 2. c. 12. n. 16.

Santarell. de Sepult. tr. 2. concl. 8. n. 12. Bichium Prompt. Confess. p. 2. c. 18. c. 9. Pignat. l. cit. n. 164. docent Dian. p. 11. tr. 6. mis. 6. ref. 26. Bassaus V. Sepultura n. 5. Caraffa de Duell. tr. 2. sect. 2. q. 19. n. 9. Baucius in Misc. tom. 1. q. 438. pet. 8. Mancin. pract. de infirm. in ordin. ad Sepultur. n. 34. Trullench. de Jur. Paroch. c. 9. dub. 7. n. 7. Lezan, V. Duellum n. 14. & plures alii. Patet ex Trid. & Const. Clement. VIII. cit. ubi poena solum fertur in eum, qui in ipso conflictu, & non post istum decessit, igitur ad eum, qui ex vulnere ibi accepto post unum, vel alterum diem à conflictu decedit poenitens, poena ista extendi non debet.

Excipitur 2. si consuetudo in contrarium vigeat: & ita teste Sanch. D. 36. cit. n. 5. quem citat, & sequitur P. Engl. bic n. 9. fin. in quibusdam locis consuetudo est, ut praesertim in Duellis privatis, & datis poenitentiae signis decedentibus Sepultura Ecclesiastica non denegetur.

Ad Argumentum n. 59. allatum dico, poenitentiam non impedire, quo minus in conflictu moraliter decessisse censetur, qui non multo post conflictum decessit: imò si contrarium verum esset, rarò omnino locus huic poenae foret, cum plerùmque vulnerati aliquamdiu post congressum supervivant. Ad Conf. id verum est, ubi contrarium non satis clarè ex ipso Jure desumitur.

TITULUS XV.

De Sagittarijs.

S U M M A R I U M.

1. Quinam hic veniant nomine Sagittariorum, vel Ballistariorum?
2. Utrum artis istius exercitium prohibitum sit

1 **Q**uæritur 1. quinam hic veniant nomine Sagittariorum, vel Ballistariorum? 2. hoc nomine in hac Rubrica veniunt ij, qui sagittas, praesertim veneno illitas ex arcibus, saxa ex ballistis, vel catapultis, aut prout hodie solet, glandes, globos plumbeos, pilas ferreas, vel lapideas ex tormentis, & machinis bellicis ejaculando, arcium, vel urbium obsessarum moenia, turresque aut hostium agmina prosternunt in acie. Gonz. in c. un. b. tit. n. 3. Vallens. bic n. 1. Engl. n. 1. Reiffenstuel n. 1. Magnif. P. Schmier p. 2. de Delict. c. 3. n. 116.

2 **Q**uæritur 2. utrum artis istius exercitium sit Christianis prohibitum? 3. si Christianus ea arte uti velit pro hostibus Christiani nominis contra fideles, & Catholicos praesertim, prohibitum est, prout patet ex c. un. b. tit. Si pro Christianis contra Christianos, & bellum sit justum, permittum est; quia in bello justo

Christianis?

3. Quæ sint poenae utentium arte ista in casu prohibito?

non interest ad justitiam, an apertè quis pugnet, an verò ex insidiis, prout hac arte fieri existimat Sylv. V. Ars q. 6. modò qui hujusmodi armis utuntur, iisdem vim ferendi, & certitudinem non concilient incantationibus, aut aliis Diabolicis artibus; nam hoc c. un. cit. præcipuè cavetur, ut monet Deltio *Disquis. Magic. l. 3. c. 1. q. 4. sect. 4.* Barbof. in c. un. cit. n. 2. Honor. bic n. 1. Schambog. n. 2. Wiestner n. 2. Reiffenstuel n. 2.

3 **Q**uæritur 3. quæ sit poena utentium arte Sagittariorum, vel Ballistariorum in casu prohibito? 4. est Excommunicatio: quæ, si bellum inter Christianos, & Christianos geratur, etsi ferendæ solum Sententia. Si autem bellum sit inter infideles, & Christianos, tunc Christiani, qui Infidelibus deserviunt, Excommunicationem reservatam, aliasque poenas incurrunt, de quibus supra Tit. 6. de Judeis n. 45.

TITU.